

УДК 636.082

ВПЛИВ ІНТЕНСИВНОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ТЕЛИЦЬ НА ЇХ ВІДТВОРНУ ЗДАТНІСТЬ ТА МОЛОЧНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ**ТИТАРЕНКО І. В.**, к. с.-г. н., доцент
БУШТРУК М. В., к. с.-г. н., доцент
СТАРОСТЕНКО І. С., к. с.-г. н., доцент*Білоцерківський національний аграрний
університет, м. Біла Церква*

Викладено результати досліджень впливу системи вирощування молодняку на формування високопродуктивного стада. Доведено, що вирощування ремонтного молодняку у досліджуваних господарствах знаходиться в прямому зв'язку з рівнем забезпеченості господарств кормами. Дослідження вікової динаміки живої маси свідчить, що при вирощуванні ремонтних телиць існує нерівність за періодами росту і розвитку, що стримує темпи поліпшення стада за молочною продуктивністю і відтворною здатністю.

Інтенсивний ріст телиць і можливість їх раннього використання для племінних цілей дає змогу значно скоротити непродуктивний період і знизити вік їх плідного осіменіння. Отримані результати свідчать, що для визначення оптимального часу першого осіменіння більш важливе значення має не вік, а жива маса та загальний розвиток тварин, оскільки осіменіння телиць із низькою живою масою як в ранньому, так і в пізньому віці призводить до погіршення їх господарської цінності.

Ключові слова: система вирощування ремонтного молодняку, молочна продуктивність, відтворювальна здатність, середньодобові прирости телиць, українська чорно-ряба молочна порода.

Постановка проблеми. Проблема вирощування молодняку, зокрема ремонтних телиць, давно цікавить вчених і практиків, оскільки непродуктивний період вирощування займає більше 1/3 всього життя корови.

Молочна продуктивність і відтворювальна здатність корів у значній ступені залежить від системи вирощування ремонтного молодняку. Прискорення темпів оновлення молочних стад потребує істотної перебудови організації і техніки вирощування ремонтного молодняку, що повинно базуватись на закономірностях їх індивідуального розвитку і сприяти формуванню тварин із міцною конституцією та високою продуктивністю.

Тому, питання росту та розвитку телиць для молочного скотарства має надзвичайно велике значення. Адже це перший і один із найважливіших факторів економічної ефективності галузі.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Інтенсивний ріст телиць дає змогу прискорити оборот стада, тобто більше вибраковувати порівняно низькопродуктивних корів і планомірно підвищувати середній надій у стаді.

Дослідженнями доведено, що різні умови середовища, в яких знаходяться тварини в період їх росту та розвитку, можуть як сприяти фор-

муванню високої молочної продуктивності, так і пригнічувати її [6]. Низький і дуже високий рівень годівлі при вирощуванні молочних корів недоцільні, оскільки вони негативно впливають на подальшу молочну продуктивність і відтворну здатність [7, 8].

І. Колот і Г. Коровніков [10], А. С. Козлов і співавтори [9] встановили, що при надмірній годівлі телиць і заплідненні їх у більш старшому віці в них відмічається підвищене відкладання жиру в тілі, гірше розвиваються функції відтворення і в подальшому знижується молочна продуктивність.

У недорозвинених за живою масою дійних корів різко зменшується господарська цінність, оскільки в них спостерігається низький прояв майже всіх господарських корисних ознак, а тварини з надмірною масою не оплачують сповна продукцією (переважно молоком) кормів витрачених на її одержання. Незначне збільшення середньодобового приросту зменшує вік плідного осіменіння телиць. Підвищення добового приросту на 50 г в межах від 300 до 450 г зменшує вік осіменіння на 4,5 місяці (або на 12,2 – 18,8%), а в межах від 500 до 800 г – на 2-3 місяці або 8 – 12%. Для ремонтних телиць оптимальним є рівень вирощування, коли вони мають середньодобовий приріст 750 – 800 г [3, 5].

У зв'язку з цим дослідження багатьох вчених спрямовані на пошуки критеріїв оптимальної живої маси та віку телиць при першому плідному осіменінні, за яких забезпечується висока продуктивність і низька собівартість продукції при збереженні здоров'я та належної тривалості експлуатації корів. Тварини, що мають приріст живої маси в межах 550 – 650 г від народження до 6 місяців, характеризуються найвищою молочною продуктивністю, молодняк, який упродовж всього вирощування до 18 місяців має середньодобовий приріст вищий 750 г, схиляється в бік м'ясо-молочного типу та мав нижчий коефіцієнт молочності порівняно з тваринами, які мають середньодобовий приріст на рівні 600 г [7, 9, 12, 14].

Результати наукових досліджень та передовий практичний досвід показують, що успіх формування високопродуктивного молочного стада в значній мірі залежить від системи вирощування ремонтних телиць, які обумовлюють рівень молочної продуктивності та прояв відтворної здатності майбутніх корів [6, 7, 9, 11, 16, 18].

Т. А. Мисостов [11, 12] дійшов висновку, що низький рівень годівлі, незадовільне утримання телиць призводять до зниження інтенсивності росту тварин, гальмують розвиток репродуктивних органів і молочної залози. Крім того, недорозвинені особини, як правило, погано витримують несприятливі фактори навколишнього середовища, схильні до респіраторних захворювань, у них знижена природна резистентність.

Вік першого осіменіння телиць є важливим селекційним показником, який впливає на майбутню відтворну здатність корів, їх молочну продуктивність за лактацію та весь період використання. Численні дослідження в нашій країні та за кордоном показують, що вік і жива маса ремонтних телиць різних порід при першому осіменінні залежать від інтенсивності їх вирощування. Тому так важливо визначити в кожному конкретному випадку найбільш раціональний рівень інтенсивності вирощування ремонтного молодняку, оптимальний вік і живу масу при першому осіменінні. Є. Беденков і Л. Сидоренко [2] рекомендують при осіменінні телиць враховувати середню молочну продуктивність у господарстві. За продуктивності 4000–5000 кг молока маса телиці має бути 350

– 390 кг, до 4000 кг – 300 – 350 кг, а понад 6000 – не менше 400 кг. Збільшення живої маси корів до першого отелення на 10 кг сприяє підвищенню молочної продуктивності на 100 кг і більше. Т.А. Мисостов [11] вважає, що оптимальною живою масою телиць крупних порід при осіменінні є 380 – 400 кг, а В. Пабат і Д. Вінничук [13] – 400 – 450 кг. Після отелень такі первістки дають 4000 – 5000 кг молока за лактацію.

Щодо віку телиць і їх живої маси при заплідненні, не дивлячись на багаточисленні публікації, існують різні точки зору. Оптимальним віком першого отелення в літературних джерелах є період від 21 до 30 місяців. Деякі автори [1, 4, 14] вважають, що ранній вік першого отелення (до 23-24 місяців) призводить до зниження рівня молочної продуктивності. Висока жива маса цих корів не компенсує втрати молока. Пізнє отелення (30-32 місяці і старше) – також негативно впливає на подальшу продуктивність, як місцевих, так і імпортованих тварин.

Інтенсивне вирощування ремонтних телиць позитивно впливає на відтворну здатність корів і на економічну ефективність їх використання. Г. Чохатариди [19] дійшов висновку, що прибуток від реалізації додаткової продукції від корів, яких осіменяли до 20-ти місячного віку в середньому на 29,8–43,7% вищим, ніж від тварин більш пізнього осіменіння. В подальшому ці тварини мають кращі продуктивні і відтворні показники.

Рівень молочної продуктивності корів у значній мірі залежить від системи вирощування ремонтного молодняку [8, 10, 11, 19]. Є тенденція до збільшення зажиттєвого надою в корів з високою живою масою. Низькопродуктивні тварини (надій менше 3000 кг) мають (при народженні) живу масу нижчу на 13%, у 18 місяців – на 3% і при першому осіменінні – на 11% порівняно з тваринами, продуктивність яких за першу лактацію склала більше 4000 кг молока. Різниця за молочною продуктивністю за найвищу лактацію в групі цих тварин склала 1000 кг (19%), за вмістом білка в молоці – 0,1%, за молочним жиром – 20%.

Дослідження І.А. Рудика та Р.В. Ставецької [18] в господарствах із високим, середнім і низьким рівнем годівлі ремонтних телиць показали, що при оптимальному рівні їх живлення можна досягти високого ступеня реалізації генетичного потенціалу корів за молочною про-

дуктивністю.

Таким чином, за повноцінного вирощування ремонтного молодняка можна досягти високої молочної продуктивності та відтворної здатності корів. До того ж, це зменшує термін вирощування телиць та непродуктивний період використання тварин.

Прискорення темпів оновлення молочних стад вимагає істотної перебудови в організації вирощування ремонтного молодняка. Тому, за мету наших досліджень було дослідити систему вирощування ремонтного молодняка та вплив рівня вирощування телиць української чорно-рябої молочної породи на подальшу їх продуктивність і відтворювальну здатність, а також провести пошуки методів удосконалення системи вирощування ремонтного молодняка.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження упродовж 2005–2015 років. Предметом дослідження були корови української чорно-рябої молочної породи. Експериментальна частина роботи виконувалася в господарствах Київської області – в племзаводі ТДВ “Терезине” Білоцерківського району, СТОВ “Агросвіт” Миронівського району та племрепродукторі ПСП “Гейсиське” Ставищенського району Київської області. Ці господарства мають різний рівень продуктивності тварин, забезпеченості їх кормами та виходу телят на 100 корів.

Молочну продуктивність первісток вивчали за показниками надою за 305 днів, або за скорочену лактацію (не менше 240 днів), вмістом та кількістю молочного жиру та білка.

Динаміку живої маси телиць визначали за щомісячним зважуванням. Інтенсивність росту телиць оцінювали шляхом визначення середньодобових приростів за формулою:

$$D = (W_t - W_0) / (t_2 - t_1) \quad (1)$$

де: D – середньодобовий приріст живої маси, г;

$W_t - W_0$ – жива маса в кінці та на початку періоду, кг;

$t_2 - t_1$ – вік у кінці і на початку періодів, днів.

Відносну інтенсивність росту ремонтного молодняка визначали за формулою С. Броді (цитовано за К.Б. Свечиним [17]):

$$B = (W_t - W_0) \times 100 / (W_t + W_0) / 2 \quad (2)$$

Коефіцієнт відтворної здатності розраховували відношенням кількості днів у році до тривалості міжотельного періоду [14]:

$$KBZ = \frac{365}{MOП}; \quad (3)$$

KBZ – коефіцієнт відтворної здатності;

365 – кількість днів у році;

МОП – міжотельний період, днів.

Вік 1-го отелення визначали шляхом підрахунку числа днів від народження до отелення; тривалість сервіс-періоду (СП) – шляхом підрахунку числа днів від отелення до плідного осіменіння; тривалість міжотельного періоду (МОП) між суміжними отеленнями та середні значення цих показників за період досліджень.

Біометричну обробку даних проводили за методикою Н.А. Плохинського [15] з використанням комп'ютерної програми *Microsoft Excel*. Результати вважали статистично вірогідними якщо $P > 0,95$ (*); $P > 0,99$ (**); $P > 0,999$ (***)).

Результати досліджень та їх обговорення.

Результати наших досліджень свідчать про пряму залежність рівня надоїв корів від інтенсивності їх вирощування. Чим більші середньодобові прирости ремонтних теличок і скоріше формувався організм тварин, тим швидше їх осіменяли і молодшими були первістки. Коефіцієнт кореляції між живою масою і надоєм корів становить 0,44 ($P > 0,99$), що підтверджує доцільність направленої вирощування ремонтних телиць з урахуванням цих показників.

Відбір та вирощування ремонтного молодняка великої рогатої худоби – одне з найвідповідальніших завдань зоотехнічної науки і практики. Із якістю ремонтного молодняка пов'язані зростання показників продуктивності тварин, поліпшення якісного складу племінного і товарного поголів'я, економіка галузі.

Щоб мати високопродуктивних корів, треба інтенсивно вирощувати ремонтних телиць. При цьому необхідно враховувати два взаємопов'язані фактори. Чим нижчий рівень вирощування, тим триваліший його період і менша продуктивність, і навпаки. Також вирощування ремонтного молодняка повинне бути спрямоване на формування здорових, конституцій-

Таблиця 1. Динаміка живої маси телиць за періодами, кг

Вік, місяців	ТДВ “Терезине” n=205		СПП “Гейсиське” n=120		СТОВ “Агросвіт” n=123	
	$\bar{X} \pm S_x$	± до стан- дарту	$\bar{X} \pm S_x$	± до стан- дарту	$\bar{X} \pm S_x$	± до стан- дарту
Новонароджені	34±0,2	+1	29±0,2	-4	29 ± 0,3	-4
6	147±1,2***	-23	133±0,7	-37	165 ± 3,1	-5
9	211±1,8	-18	203±0,1	-26	227 ± 3,8	-2
12	259±1,9***	-25	248±1,0	-35	288 ± 4,1	+4
18	366±1,6***	-14	350±1,0	-30	384 ± 4,3	+4

но міцних тварин, здатних проявляти високу і стали відтворну здатність протягом усього періоду інтенсивного їх вирощування. Незадовільні умови утримання телиць, низький рівень годівлі, корми низької якості приводять до зниження інтенсивності росту телиць, гальмується розвиток репродуктивних органів і молочної залози.

Дані таблиці 1 показують, що вирощування ремонтного молодняка в досліджуваних господарствах знаходився в прямому зв'язку з рівнем забезпеченості їх кормами.

Незважаючи на те, що телиці СТОВ “Агросвіт” у всі вікові періоди мали кращі показники живої маси, за їх ровесниць у ТДВ “Терезине” і СПП “Гейсиське”, цей показник у 6- і 9-ти місячному віці був нижчим за породні стандарти на 2 – 5 кг, при забезпеченості кормами 60,9 ц кормових одиниць. Слід відмітити, що у заключному періоді вирощування у 12 і 18- місячному віці жива маса тварин була вищою за породний стандарт на 4 кг.

У ТДВ “Терезине”, де забезпеченість кормами знаходиться на рівні 54,8-58,0 ц кормових одиниць на одну голову в рік, тварини української чорно-рябої молочної породи в 6-місячному віці мали живу масу на 14 кг вищу ($P > 0,999$) порівняно з ровесницями СПП “Гейсиське”, де рівень забезпеченості кормами складала 43,0–50,3 ц кормових одиниць. У віці 12 місяців різниця в масі складає 11 кг ($P > 0,999$), у 18 місяців – 16 кг ($P > 0,999$).

Дослідження вікової динаміки живої маси свідчить, що при вирощуванні ремонтних телиць існує невіривняність за періодами росту і розвитку, що стримує темпи поліпшення стада за молочною продуктивністю і відтворною здатністю. З метою виявлення залежності рівня відтворювальної здатності і молочної продуктивності корів-первісток від інтенсивності їх вирощування починаючи від народження до першого отелення нами проведено відповідні дослідження (табл.2).

Дані таблиці 2 також свідчать про пряму

Таблиця 2. Вплив інтенсивності вирощування телиць на їх відтворювальну здатність та молочну продуктивність

Показники	ТДВ “Терезине” n=205	СПП “Гейсиське” n=120	СТОВ “Агросвіт” n=123
	$\bar{X} \pm S_x$		
Вік при 1 осіменінні, днів	613±4,9	639±6,8	594±16,8
Жива маса при осіменінні, кг	395±1,6	388±1,9	405±2,6
Вік першого отелення, днів	899 ± 6,4	925 ± 5,9	880 ± 8,1
Жива маса корів-первісток, кг	508 ± 17,9	503 ± 15,4	537 ± 20,1
Середньодобовий приріст, г	634 ± 18,5	609 ± 16,4	688 ± 22,1
Надій за 305 днів 1 лакт., кг	6456 ± 208,5	5974 ± 135,0	7172±242,1***

залежність рівня молочної продуктивності корів-первісток української чорно-рябої молочної породи від інтенсивності їх вирощування. За період від народження до першого отелення корови-первістки мали середньодобові прирости на рівні 643 г. За живою масою корови-первістки господарств СТОВ “Агросвіт” переважали ровесниць ТДВ “Терезине” – на 29 кг ($P < 0,95$) і первісток ПСП “Гейсиське” – на 34 кг ($P < 0,95$), а за середньодобовими приростами відповідно на 54 г ($P > 0,95$) та 79 г ($P > 0,999$).

Період вирощування тварин, а також подальша їх промислова експлуатація обумовлені інтенсивністю їх росту. Незначне збільшення середньодобового приросту знижує вік плідного осіменіння телиць, а чим нижчим є приріст, тим старшим стає вік осіменіння телиць. Так, у ТДВ “Терезине” в телиць української чорно-рябої молочної породи при зростанні середньодобового приросту на 74 г вік першого осіменіння знижується на 68 днів, при збільшенні його на 139 г та на 181 г – цей показник зменшився відповідно на 151 та 253 дні. У ПСП “Гейсиське” в телиць української чорно-рябої молочної породи при зростанні середньодобового приросту на 91 г вік першого осіменіння знижувався на 100 днів, при збільшенні його на 124 г – на 186 днів, на 171 г – 263 дні. У телиць СТОВ “Агросвіт” при зростанні середньодобового приросту на 60 г вік першого осіменіння знижувався на 75 днів, при збільшенні на 127 г – на 165 днів.

Важливою селекційною ознакою, від якої залежить ефективність розведення худоби, є господарська зрілість. Ця ознака характеризується живою масою та віком ремонтного молодняка при плідному осіменінні.

Аналіз даних табл. 2 показав, що у СТОВ “Агросвіт” телиці української чорно-рябої молочної породи мали на 10–75 кг вищу живу масу при осіменінні, ніж ровесниці ПСП “Гейсиське” та ТДВ “Терезине” та мали на 19–45 днів менший вік плідного осіменіння ($P > 0,95$), тобто раніше досягли господарської зрілості. У ТДВ “Терезине” телиці чорно-рябої молочної породи на 26 днів раніше досягли господарської зрілості, ніж тварини ПСП “Гейсиське” і на 19 днів пізніше, ніж телиці в СТОВ “Агросвіт” ($P > 0,999$).

Вік першого отелення в корів-первісток СТОВ “Агросвіт” був найменшим і становив 880 днів, що менше на 19 ($P > 0,99$) та 45 ($P > 0,999$) днів порівняно з первістками цієї породи ТДВ “Терезине” і ПСП “Гейсиське”.

Отримані результати свідчать, що для визначення оптимального часу першого осіменіння більш важливе значення має не вік, а жива маса та загальний розвиток тварин, оскільки осіменіння телиць з низькою живою масою як в ранньому, так і в пізньому віці призводить до погіршення їх господарської цінності.

Інтенсивне вирощування молодняка дає змогу осіменяти телиць молодшими і виявити потенціал продуктивності в порівняно ранньому віці, а також скоротити затрати праці. Перетримка й перегули телиць вносять суттєві корективи щодо першого отелення. Внаслідок пропуску охоти в репродуктивних органах виникають незворотні процеси, які знижують ефективність запліднення.

Про переваги інтенсивного вирощування телиць свідчать там лише молочно продуктивність (табл. 2). Підвищення інтенсивності вирощування корів-первісток позитивно вплинуло на рівень надоїв, які становили 7172 кг молока в корів СТОВ “Агросвіт”, які були більшими в первісток ТДВ “Терезине” – на 717 кг ($P < 0,95$) і ПСП “Гейсиське” на – 1198 кг ($P > 0,99$).

Найвищий надій за першу лактацію в досліджуваних господарствах мали корови з віком першого плідного осіменіння 595–639 днів, тобто отелення яких відбувалося в віці 27–29 місяців. Найменші надої мали корови з віком першого плідного осіменіння до 500 днів (отелення до 27 місяців), але різниця між надоєм у тварин з віком першого плідного осіменіння до 500 днів і в тварин з віком 501–600 днів була невірогідною ($P < 0,95$).

Отже, вік телиць при заплідненні, а відтак і початок господарського використання тварин є одним із показників інтенсивності відтворення стада й важливим елементом у наведеному вирощуванні тварин і який визначається перш за все породною належністю, умовами годівлі, догляду та утримання.

Таким чином, інтенсивний ріст телиць і можливість їх раннього використання для пле-

мінних цілей дає змогу значно скоротити непродуктивний період і знизити вік їх плідного осіменіння, а також дозволяє досягти високих результатів молочної продуктивності корів.

Висновки. Інтенсивне та цілеспрямоване вирощування ремонтних телиць забезпечує їх розвиток і формування високої відтворної здатності й молочної продуктивності, що дає змогу значно знизити вік їх плідного осіменіння, скоротити непродуктивний період використан-

ня корів, а також дозволяє досягти високих надойв корів.

Щоб отримати оптимальні відтворні показники в корів необхідно організувати цілеспрямоване вирощування телиць, забезпечити їм повноцінну годівлю так, щоб рівень середньодобових приростів до віку першого отелення (760 днів при живій масі 490-500 кг) становив не нижче 650 г, організувати активний моціон тваринам у всі вікові періоди їх утримання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабарика І. Г. Вплив живої маси і віку першого плідного осіменіння на молочну продуктивність первісток/ І. Г. Бабарика // Проблеми зооінженерії ветеринарної медицини. Зб. наук. праць. – 2000 – Вип. 6 (30) – С. 76–80.
2. Беденков Є. Яка телиця, така й корова / Є.Беденков, Л. Сидоренко // Тваринництво України. – 1992 – №5. – С. 12–13.
3. Безгин В. И. Влияние возраста и живой массы телок при первом оплодотворении на молочную продуктивность / В. И. Безгин, О. В. Поварова // Зоотехния. – 2003. – № 1. – С. 24–25.
4. Гавриленко М. Вимоги до росту і розвитку племінних телиць / М. Гавриленко // Пропозиція. – 2001. – №8. – С. 80–81.
5. Гавриленко М. Контроль живої ваги у молочної худоби / М. Гавриленко // Пропозиція. – 2003. – № 11. – С.86.
6. Дубін А. М. Залежність продуктивності та стану здоров'я корів молочних порід від вгодованості // Розведення і генетика тварин. Міжвід. темат. наук. зб. – 1999. – Вип. 30. – С. 37–40.
7. Зубець М. В. Вирощування ремонтних телиць / М.В. Зубець, Й. З. Сірацький., Я. Н. Данилків – К.: Урожай, – 1993. – 136с.
8. Вирощування ремонтного молодняка с.-г. тварин / [Ібатулін І. І., Сринов А. І., Цюцюрський Л. М. та ін.] – К.: Урожай, 1993. – 248 с.
9. Козлов А. С. Выращивание ремонтных телок при различном уровне кормления / А. С. Козлов, С. В. Мошкина, А. Костиков, Н. В. Абрамова // Зоотехния – 2002. – №2. – С. 20–22.
10. Колот І. Виробництво молока не може бути збитковим / І. Колот, Г. Коровніков // Тваринництво України. – 2003. – №11. – С. 4–6.
11. Мисостов Т. О. Ефективність інтенсивного вирощування телиць / Т. О. Мисостов // Тваринництво України. – 1997. – № 7. – С. 10–11.
12. Мисостов Т. А. Интенсивное выращивание телок / Т. О. Мисостов // Зоотехния. – 1996. – №2. – С. 25–28
13. Пабат В. Відтворна функція корів / В. Пабат, Д. Вінничук // Тваринництво України. – 2001. – №1. – С. 10–11.
14. Племінна робота. Довідник / [Басовський М. З., Буркат В. П., Зубець М. В. та ін.] за ред. М. В. Зубця, М. З. Басовського, – К.: ВНА “Україна”. – 1995. – 440 с.
15. Плохинский Н. А. Руководство по биометрии для зоотехников / Н. А. Плохинский – М.: Колос, 1969. – 256 с.
16. Полупан Ю. Вирощування і ефективне використання молочної худоби / Ю. Полупан, Д.Савчук, М. Гавриленко // Тваринництво України. – 1996. – №1. – С. 22–25.
17. Свечин Ю. К. Прогнозирование молочной продуктивности крупного рогатого скота / Ю.К. Свечин, Л. И. Дунаев // Зоотехния. – 1989. – №6. – С. 14–17.
18. Рудик І. А. Оцінка системи вирощування ремонтного молодняка/ І. А. Рудик., Р.В. Ставецька // Вісник Білоцерківського державного аграрного університету. – Вип.24. – Біла Церква. – 2002. – С.35–40.
19. Чахатариди Г. Н. Продолжительность эмбрионального развития и продуктивности коров / Г. Н. Чахатариди // Зоотехния. – 1993. – №12. – С. 24–25.

ВЛИЯНИЕ ИНТЕНСИВНОСТИ ВЫРАЩИВАНИЯ ТЕЛОК НА ИХ ВОСПРОИЗВОДИТЕЛЬНУЮ СПОСОБНОСТЬ И ПРОДУКТИВНОСТЬ

Титаренко И. В., Буштрук М. В., Старостенко И. С.

Белоцерковский национальный аграрный университет, г. Белая Церковь

Изложены результаты исследований влияния системы выращивания молодняка на формирование высокопродуктивного стада. Доказано, что выращивание ремонтного молодняка в исследуемых хозяйствах прямо связано с уровнем обеспеченности хозяйств кормами. Исследование возрастной динамики живой массы свидетельствует, что при выращивании ремонтных телок существует неравномерность по периодам роста и развития, что сдерживает темпы улучшения стада по молочной продуктивности и воспроизводительной способности.

Интенсивный рост телок и возможность их раннего использования для племенных целей позволяет значительно сократить непродуктивный период и снизить возраст их плодотворного осеменения. Полученные результаты свидетельствуют, что для определения оптимального времени первого осеменения более важное значение имеет не возраст, а живая масса и общее развитие животных, поскольку осеменения телок с низкой живой массой как в раннем, так и в позднем возрасте приводит к ухудшению их хозяйственной ценности.

Ключевые слова: *система выращивания ремонтного молодняка, молочная продуктивность, воспроизводительная способность, среднесуточные приросты телок, украинская черно-пестрая молочная порода.*

THE INFLUENCE OF GROWING SYSTEM OF YOUNG ANIMALS IN THE FORMATION OF HIGH PRODUCTIVITY HERD

I. Tytarenko, M Bushtruk, I. Starostenko

Bila Tserkva National Agrarian University

The aim of research was study the system of growing replacement heifers and the impact of growing heifers repair of Ukrainian black-and-white dairy breed for further milk yield and reproductive ability. In the thesis were search the methods of growing of young animal system improving.

It was proved, that system of growing of young animals in the analysed herds had direct relations with feeding level.

Intensive growth of heifers and the possibility of early using for breeding purposes allows significantly reduce non-productive period and reduce their age of productive insemination. The results proved that for determine the best moment of first insemination is not age, which is more important, but weight and overall development of the animals, because insemination of heifers with low live weight both in the early and in the older leads to a deterioration their economic value.

Intensive and purposeful replacement heifers growing provides their development and modeling of high reproductive performance and milk production. It gives possibility for significantly reducing non-productive period and for reaching of high results of milk productivity of cows.

In the odder to achieve of optimal reproductive performance of cows, it is necessary to organize purposeful growing of heifers and provide good feeding.

Key words: *system of growing of young animals, milk yield, reproductive ability, average daily gains, Ukrainian black- and -white dairy breed.*
